

BILAGA 3 MER CYKLING OCH EGEN BIL I TJÄNSTEN

RESVANEUNDERSÖKNING

Denna bilaga innehåller:

- Resvaneundersökning i Höörs kommun 2017

Resvane- undersökning Höors kommun

Under hösten 2017 genomfördes inom ramen för projektet Fossilbränsle fria kommuner i norra Skåne en enkätundersökning om hur medarbetare i Höors kommun reser i tjänsten.

Syftet var dels att undersöka om det finns ett genusperspektiv på skillnader i resmönster, dels att i möjligaste mån kunna klargöra hur förutsättningarna kan förbättras för dem som reser i tjänsten.

Mitt i Skåne

Rapporten har tagits fram inom ramen för projektet *Fossilbränslefria kommuner i norra Skåne* som delfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden, Länsstyrelsen och Kommunförbundet Skåne, samt medverkande kommuner.

Projektgrupp i Höors kommun: Göran Axberg och Åsa Abrahamsson. Stort tack till Emilia Friberg Ohlsson som hjälpte till med det praktiska genomförandet av enkäten!

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Innehållsförteckning

Bakgrund	4
Metod - Undersökningens genomförande och målgrupp	5
Resultat och analys	6
Användning av kommunens bilar (fråga 1-6)	6
Användning av kommunens JOJO-kort (fråga 7-11).....	12
Att använda egen bil i tjänsten (fråga 12-16)	14
Behovet av en cykelpool (fråga 17-19)	18
Kännedom om resepolicy (fråga 20)	21
Könstillhörighet (fråga 21)	21
Diskussion, uppföljning och vidare arbete	22
De viktigaste utmaningarna utifrån perspektivet fossilbränslefri kommun.....	22
De tydligaste skillnaderna mellan kvinnors och mäns resvanor	23
Uppföljning och vidare arbete	23

Bakgrund

Såväl förtroendevalda som tjänstepersoner i Höörskommun behöver mer eller mindre ofta göra resor för att kunna utföra sitt arbete. Det kan handla om att vi har flera tjänstgöringsställen, att vi ska genomföra inspektioner och fältkontroller eller att vi ska delta i möten och utbildningar på annan ort.

Inom ramen för projektet *Fossilbränsle fria kommuner i norra Skåne* som delfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden, ERUF, har vi undersökt resvanorna inom några av sektorerna i Höörskommun, dels för att undersöka om det finns ett genusperspektiv på skillnader i resmönster, dels för att i möjligaste mån kunna förbättra förutsättningarna för dem som reser i tjänsten.

Att resvaneundersökningen genomförs med ett genusperspektiv är ett resultat av de horisontella kriterier som det ställs krav på att alla projekt som finansieras av ERUF ska beakta. <https://tillvaxtverket.se/eu-program/guide-for-horisontella-kriterier/likamojligheter-och-jamstalldhet.html>

Metod - Undersökningens genomförande och målgrupp

Resvaneundersökningen genomfördes under perioden 31/10-10/11 2017. Samtliga i målgruppen fick ett mejl med en länk till en webbaserad enkät. Påminnelser om enkäten skickades ut vid två tillfällen, den 7/11 och 10/11.

Frågorna som ställdes i enkäten handlade om hur målgruppen har rest i tjänsten under 2017, vilka färdmedel som valts och hur bokningssystemen och tillgången på poolbilar och JOJO-kort har upplevts. Frågor ställdes också om intresset för en gemensam cykelpool.

Målgruppen bestod av tjänstepersoner på Kommunledningskontoret, Miljö- och byggmyndigheten, Samhällsbyggnadssektor samt de delar av Barn- och utbildningsnämndens personal som antingen är placerade i kommunhuset eller har befattning som rektor eller förskolechef.

Anledningen till att just denna grupp valdes är att dessa medarbetare har arbetsuppgifter som i varierad utsträckning kräver resor och transporter för längre eller kortare sträckor. Till skillnad från exempelvis hemtjänstpersonalen, där fordon (cyklar eller bilar) står till förfogande enbart för denna personalgrupp och dess uppdrag och resor måste genomföras efter en viss rutt, finns det för målgruppens tjänstepersoner oftast inte samma regelmässighet i resandet och inget förutbestämt val av färdmedel. Det är istället upp till var och en att själv planera sin resa och göra de bokningar som behövs. Gruppen bedöms vara representativ för den del av kommunens personal som med viss regelbundenhet måste göra resor och själva planera för dessa.

Totalt fick 131 personer enkäten, av dessa var 47 män (motsvarande 36 procent) och 84 kvinnor (motsvarande 64 procent). Antagande om könstillhörighet baseras på personernas förnamn. Höörskommun hade 2017 totalt 1213 anställda (tillsvidare- och visstidsanställda) varav 22 procent var män och 78 procent kvinnor.

Resultat och analys

93 personer har svarat på enkäten, vilket innebär en svarsfrekvens på 71 procent. Av respondenterna uppgav 56 personer (60 procent) att de är kvinnor och 35 att de är män (38 procent). Ingen uppgav könstillhörigheten annat/icke binär och två personer (2 procent) ville inte uppge könstillhörighet.

Användning av kommunens bilar (fråga 1-6)

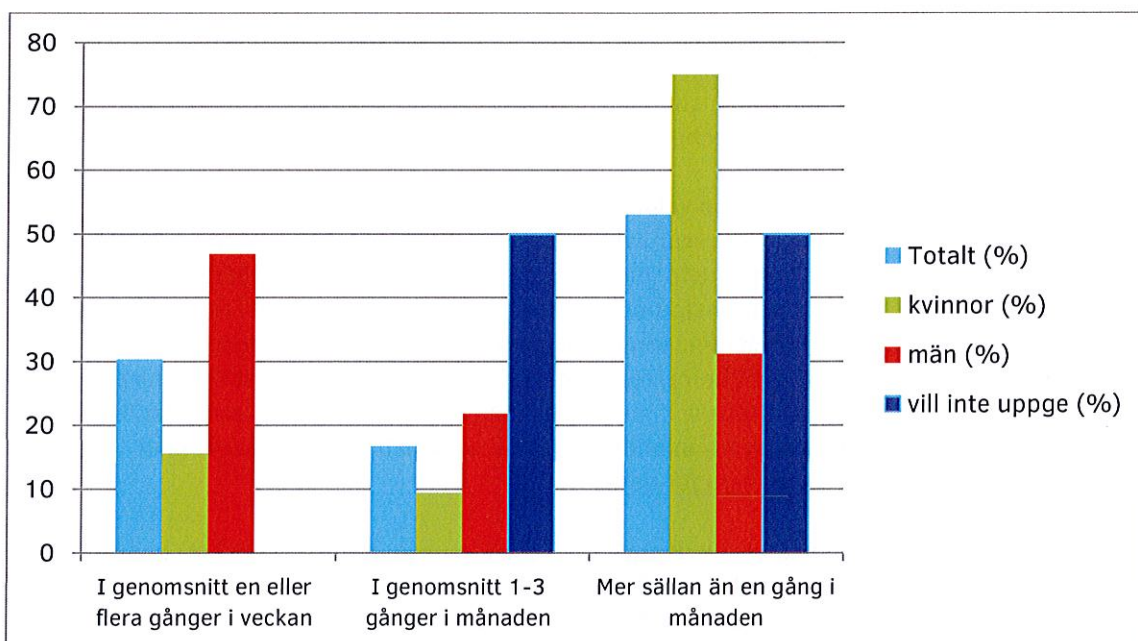

Diagram 1. Svarsfördelning på frågan "Bedöm hur ofta du har använt kommunens bilar under 2017". Männen använder kommunens bilar betydligt oftare än kvinnorna.

71 procent av respondenterna har någon gång under 2017 använt kommunens bilar när de rest i tjänsten. Andelen män som använt bilarna är högre än andelen kvinnor, 91 resp. 57 procent. 43 procent av kvinnorna brukar alltså inte använda kommunens bilar alls när de reser i tjänsten.

30 procent av respondenterna använder kommunens bilar en eller flera gånger i veckan, 17 procent 1-3 gånger per månad och 53 procent mer sällan än en gång i månaden, se diagram 1.

47 procent av männen använder kommunens bilar i genomsnitt en eller flera gånger i veckan. Motsvarande siffra för kvinnorna är 15 procent. En större andel kvinnor än män använder kommunens bilar mer sällan än en gång i månaden, 75 procent jämfört med 50 procent.

Analys: En anledning till att svarsfrekvensen ser ut så här kan vara att fler kvinnor än män har arbetsuppgifter av administrativ karaktär som till stor del innebär kontorsarbete utan frekvent behov av exempelvis tillsynsbesök, fältkontroller och utearbete.

Majoriteten av respondenterna, 82 procent, tycker att det är enkelt att boka bil. Nästan lika stor andel, 80 procent, upplever att det alltid eller nästan alltid finns en bil när de behöver. På frågan "Vad tycker du om kommunens bilar och hur det är att köra dem?" fick respondenterna markera *alla* alternativ som stämde in på dem. Alternativen var:

- Det spelar ingen roll vilken bil jag får när jag bokar
- Jag kör helst en manuellt växlad bil
- Jag kör helst en automatväxlad bil
- Jag kör gärna elbil
- När jag kör elbil är jag orolig för att batteriet ska ta slut
- Jag kör gärna gasbil
- Jag har tankat gas och tyckte att det gick bra
- Jag har tankat gas och tyckte att det var svårt och/eller läskigt
- Jag vill inte tanka gas, det verkar svårt och/eller läskigt

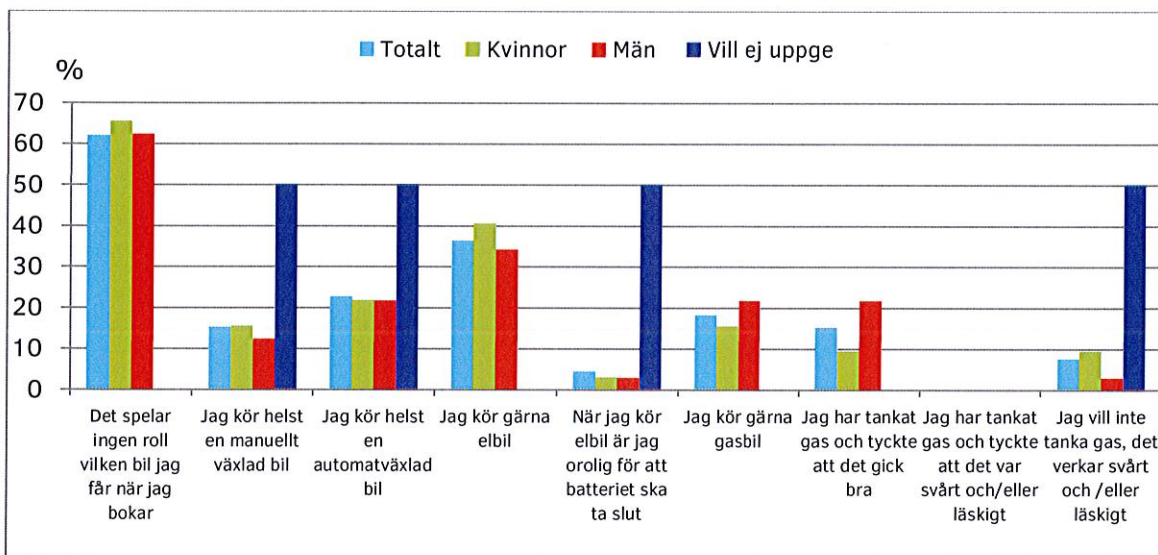

Diagram 2. Diagrammet visar vad respondenterna tycker om kommunens bilar och hur de tycker att det är att köra dem. Flera alternativ kunde markeras. 62 procent av respondenterna tycker att det inte spelar någon roll vilken bil de får när de bokar. Något fler kör hellre en automatväxlad bil (23 procent) än en manuellt växlad (15 procent), skillnaderna mellan män och kvinnor är små i båda fallen. 36 procent kör gärna elbil och det är något fler kvinnor (41 procent) än män (34 procent) som gör det. 5 procent är oroliga för att batteriet ska ta slut när de kör elbil. 18 procent kör gärna gasbil och av dessa är något fler män (22 procent) än kvinnor (16 procent). Fler män (22 procent) än kvinnor (9 procent) har tankat gas och tyckte att det gick bra. Något fler kvinnor (9 procent) än män (3,1 procent) vill inte tanka gas eftersom det verkar svårt eller läskigt att göra det. Däremot tyckte ingen av dem som har provat att tanka gas att det var svårt eller läskigt.

Majoriteten av respondenterna, 62 procent, tycker inte att det spelar någon roll vilken bil de får när de bokar, här finns inte heller någon större skillnad mellan kvinnors och mäns uppfattning. En något större andel väljer dock hellre en automatväxlad bil (23 procent) än en manuellt växlad bil (15 procent) om de får välja.

36 procent av respondenterna svarar att de gärna kör elbil och 18 procent att de gärna kör gasbil. 15 procent svarar att de har prövat att tanka gas och att det gick bra och ingen har svarat att de har tankat gas men att de tyckte att det var svårt och/eller läskigt. Däremot svarar åtta procent av respondenterna att de inte vill tanka gas eftersom de tycker att det verkar svårt och/eller läskigt. Något fler män än kvinnor har tankat gas och tyckt att det gick bra (22procent resp. 16procent) medan fler kvinnor än män tycker att det verkar svårt och/eller läskigt att tanka gas (9procent resp. 3procent). Fem procent av respondenterna uppger att de är oroliga för att batteriet ska ta slut när de kör elbil och här finns inte någon skillnad mellan män och kvinnor, de är lika oroliga.

Analys: Vi behöver genomföra informations- och peppingkampanjer för att alla ska kunna och vilja tanka gas eftersom Höörs kommun kommer att skaffa allt fler gasfordon. Vi behöver också marknadsföra både el- och gasfordon i allmänhet så att all känner sig säkra på hur de fungerar och inte är oroliga när de ska ge sig ut.

Bild 1. Det behövs pepping- och informationskampanjer för kommunens anställda så att alla kan tanka gas utan att det känns läskigt!

Varför används inte poolbilarna?

Totalt är det 27 personer, 29 procent av respondenterna, som svarat att de inte använder kommunens bilar. På frågan om varför de *inte* har använt kommunens bilar kunde respondenterna ange flera alternativ:

- Jag kände inte till att möjligheten finns
- Bokningssättet är besvärligt
- Det brukar aldrig finnas bil när jag behöver det
- Det är obehagligt att köra andras bilar.
- Jag vill inte bli tvungen att köra elbil.
- Jag vill inte bli tvungen att tanka gas.
- Jag brukar inte resa i tjänsten alls.
- Jag väljer hellre andra färdssätt.
- Annat skäl

Ingen av respondenterna svarade att de inte kände till att möjligheten att låna bil finns. Ingen svarade heller att de tycker att det är obehagligt att köra andras bilar.

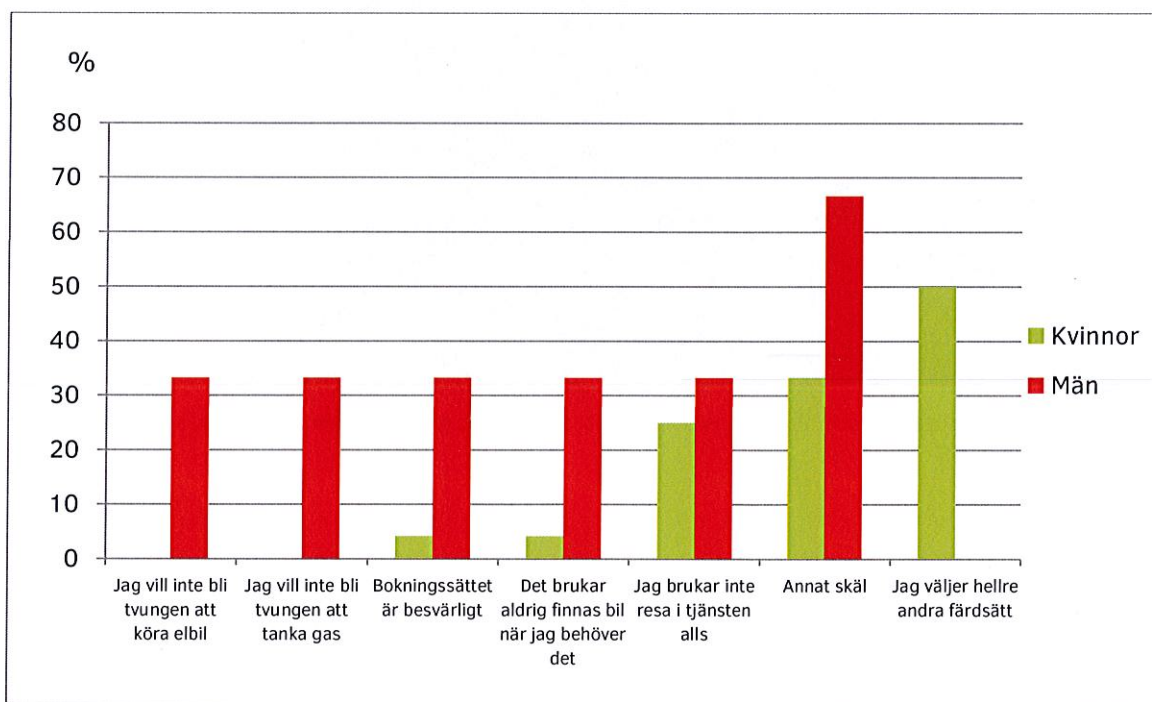

Diagram 3. Kvinnors och mäns skäl till att inte använda kommunens poolbilar för tjänsteärenden. Det är enbart män som anger att risken för att behöva köra elbil eller tanka gas är skäl för att inte använda poolbil. Männens svarar i högre grad än kvinnorna att bokningssättet är besvärligt och att det inte brukar finnas bilar när det behövs. Enbart kvinnor har svarat att de hellre väljer andra färdssätt än kommunens poolbilar. Både kvinnor och män har svarat att de inte brukar resa i tjänsten alls, de uppger också att det finns andra skäl till att inte använda poolbilarna.

De mest frekventa svaren är "Jag väljer hellre andra färdssätt" (totalt 44 procent), "Annat skäl" (totalt 37 procent) och "Jag brukar inte resa i tjänsten alls" (totalt 26 procent).

Skillnaderna mellan mäns och kvinnors svar är stora, se diagram 3. Samtliga som svarade att de hellre väljer andra färdssätt är kvinnor. De kvinnor som svarat att de inte använder kommunens bilar uppger att de främsta skälen är att de hellre väljer andra färdssätt (50 procent) eller anger annat skäl (33 procent). En relativt stor grupp (25 procent) svarar att de inte brukar resa i tjänsten alls. En mindre andel av kvinnorna (motsvarar en person i båda fallen) uppger att de tycker att bokningssystemet är besvärligt (7,4 procent) och att det aldrig brukar finnas bil när de behöver (7,4 procent).

Enbart en liten andel av dem som inte använde kommunens bilar anger som skäl att de inte vill bli tvungna att köra elbil eller tanka gas, 3,7 procent i båda fallen. I båda fallen var det enbart män som angav dessa skäl.

En betydligt större andel män än kvinnor upplever att det inte finns någon bil när de behöver, 33 procent jämfört med fyra procent av kvinnorna. Samma skillnad gäller för uppfattningen om bokningssystemet. 33 procent av männen men bara fyra procent av kvinnorna tycker att det är besvärligt.

Analys: Resultatet kan bero på en skillnad i arbetsuppgifter. Fler kvinnor än män i respondentgruppen har kanske arbetsuppgifter där det oftare står klart långt i förväg om de kommer att behöva resa i tjänsten, exempelvis till en kurs eller en konferens. Fler män än kvinnor i respondentgruppen har arbetsuppgifter som innebär oförutsägbara händelser som kräver att de ska åka iväg någonstans, för att inspektera eller kontrollera något.

Bland de män som svarat att de inte använder kommunens bilar är det vanligaste svaret "annat skäl" (67 procent). I denna grupp, såväl som i grupperna av kvinnor som antingen svarat att de hellre väljer andra färdssätt eller angett "annat skäl", kan det finnas personer som av olika skäl hellre använder egen bil i tjänsten, men det svaret fanns inte med som alternativ.

Här måste också tas i beaktande att en del anställda saknar körkort. För de anställda som har förmånsbil är det ett krav att de ska använda denna minst 100 mil innan poolbilarna används. Detta är naturligtvis också skäl till att poolbilarna inte har använts.

Användning av kommunens JOJO-kort (fråga 7-11)

Under 2017 hade, fram till enkätens genomförande, 57 procent av respondenterna, 64 procent av kvinnorna, 43 procent av männen och 100 procent av dem som inte ville uppge sin könstillhörighet, vid något tillfälle lånat kommunens JOJO-kort.

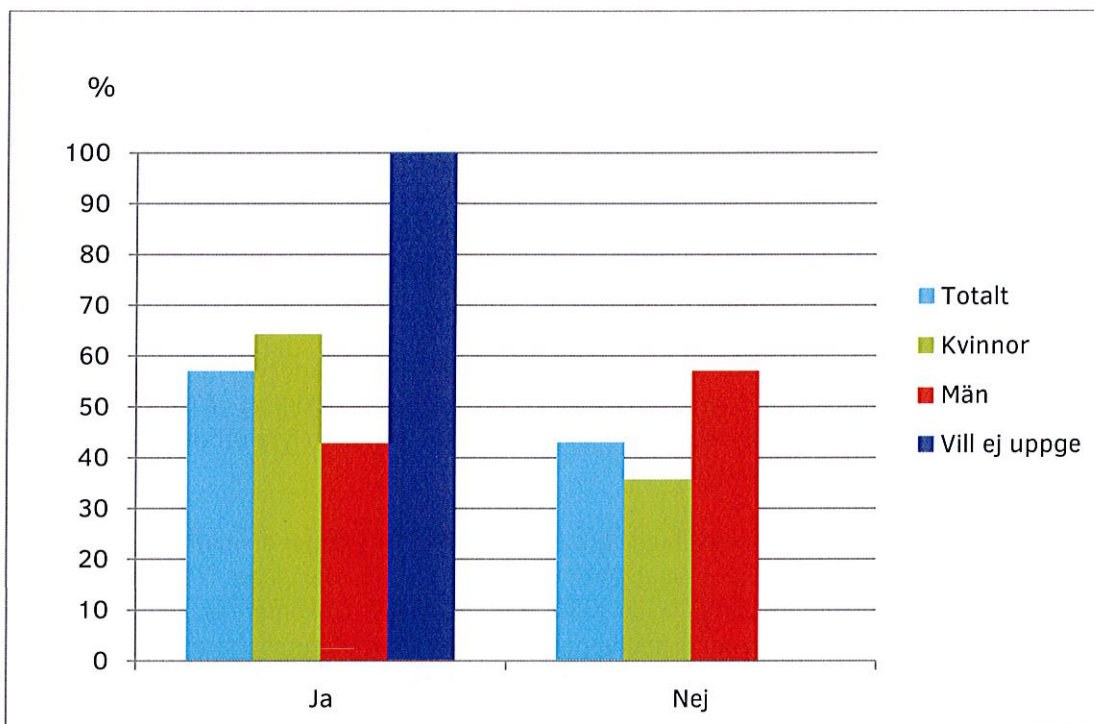

Diagram 4. Utfall på frågan "Har du någon gång under 2017 lånat kommunens JOJO-kort för resor med Skånetrafiken?" Fler kvinnor än män har lånat kort för att resa med Skånetrafiken.

Majoriteten (81 procent) av dem som har lånat JOJO-kort har gjort det mer sällan än en gång i månaden medan övriga bedömer att de har lånat kort i genomsnitt 1-3 gånger i månaden. Ingen har svarat att de lånat så ofta som en gång i veckan. Lånefrekvensen skiljer sig nästan inte alls mellan män och kvinnor.

De allra flesta, 77 procent av respondenterna, (81 procent av kvinnorna och 67 procent av männen) tycker att det är lätt att boka JOJO-kort, medan övriga tycker att det varken var lätt eller svårt. Ingen har tyckt att det är svårt att boka. Drygt hälften av respondenterna, 53 procent, upplever att det alltid eller nästan alltid finns JOJO-kort när de behöver. 45 procent upplever däremot att det ibland inte finns kort och 2 procent menar att det oftast inte finns JOJO-kort när det behövs. Männen upplever i större utsträckning än kvinnorna att det ibland inte finns JOJO-kort när de skulle behöva låna ett.

Av dem som har uppgett att de inte har använt kommunens JOJO-kort svarar 28 procent att det beror på att de har privata period-kort som de använder när de reser. 13 procent väljer hellre andra färdssätt och 10 procent menar att det tar för lång tid att resa kollektivt. 5 procent menar att det aldrig brukar finnas JOJO-kort när de behöver och lika stor andel

av respondenterna visste inte om att det fanns möjlighet att låna JOJO-kort. 30 procent anger att de inte använder kommunens JOJO-kort av andra skäl. Ingen har dock uppgett att de inte lånar JOJO-kort på grund av att det är svårt och besvärligt att resa med kollektivtrafiken.

Skillnaderna mellan kvinnors och mäns skäl till att inte använda kommunens JOJO-kort är relativt små, några variationer finns dock: Ingen man uppger som skäl att bokningssättet är besvärligt. En större andel män än kvinnor väljer hellre andra färdssätt, medan det är tvärtom när det gäller behovet av att resa i tjänsten där en större andel kvinnor menar att det inte behöver resa. Slutligen har en större andel kvinnor svarat att de har privata periodkort som de använder även för resa i tjänsten.

Analys: Det är viktigt att alla känner till att det finns JOJO-kort att låna och hur det går till. Det finns ett behov av fler periodkort och detta har åtgärdats i december 2017 genom att ytterligare två årsperiodkort har köpts in. Det finns också möjlighet att låna Flexkort som innebär att biljetter köps mot faktura.

Att använda egen bil i tjänsten (fråga 12-16)

59 procent av respondenterna, 71 procent av männen och 54 procent av kvinnorna har svarat att de någon gång under 2017 använt sin egen bil i tjänsten. Av dem som inte velat uppge könstillhörighet har ingen använt egen bil. I resultatet inkluderas troligen några förmåns/personalbilar, då avtalet för dem innebär att de ska köras upp till 100 mil/år i tjänsten.

Hur ofta kör du?

Majoriteten av dem som svarade att de använde egen bil, 58 procent, svarade att de kört mer sällan än en gång i månaden, 20 procent av respondenterna använder egen i bil i tjänsten en gång i veckan eller oftare, se diagram 5. Skillnaden mellan kvinnor och män är små.

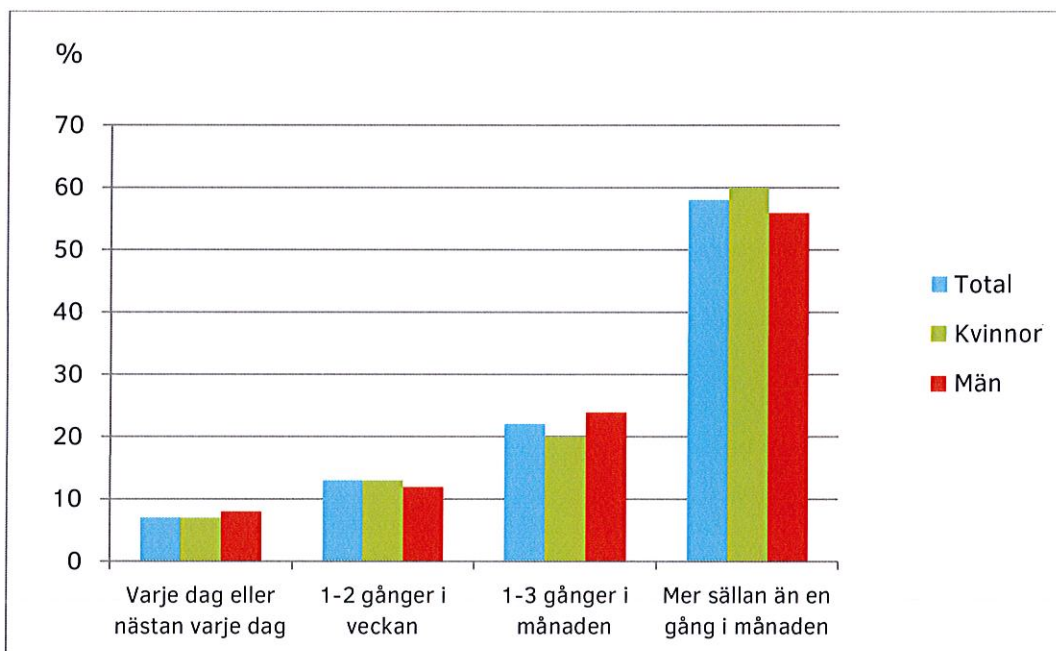

Diagram 5. Användning av egen bil i tjänsten, fördelat på män och kvinnor samt total summa. 7 procent använder bilen varje eller nästan varje dag och 13 procent svarade att de använder egen bil en eller två gånger i veckan. 22 procent svarade att de kör med egen bil i tjänsten 1-3 gånger i månaden medan majoriteten, 58 procent, använder egen bil mer sällan än en gång i månaden. Skillnaderna mellan kvinnor och män är små.

Har du begärt reseersättning?

Enbart 24 procent av dem som kört med egen bil i tjänsten uppger att de begärt ersättning för alla eller i stort sett alla resor. I den här gruppen är andelen män större än andelen kvinnor. 28 procent av de män som har kört med egen bil i tjänsten svarar att de har begärt ersättning för alla eller i stort sett alla resor medan enbart 20 procent av kvinnorna svarar samma sak.

46 procent av dem som svarat att de använt sin egen bil för att köra i tjänsten uppger att de inte alls har begärt ersättning för de sträckor de har kört och 31 procent av dem svarar att de har begärt ersättning men inte för alla resor. Sammantaget är det alltså 76 procent av respondenterna som svarar att de inte har begärt reseersättning alls eller i alla fall inte för alla resor, se diagram 6.

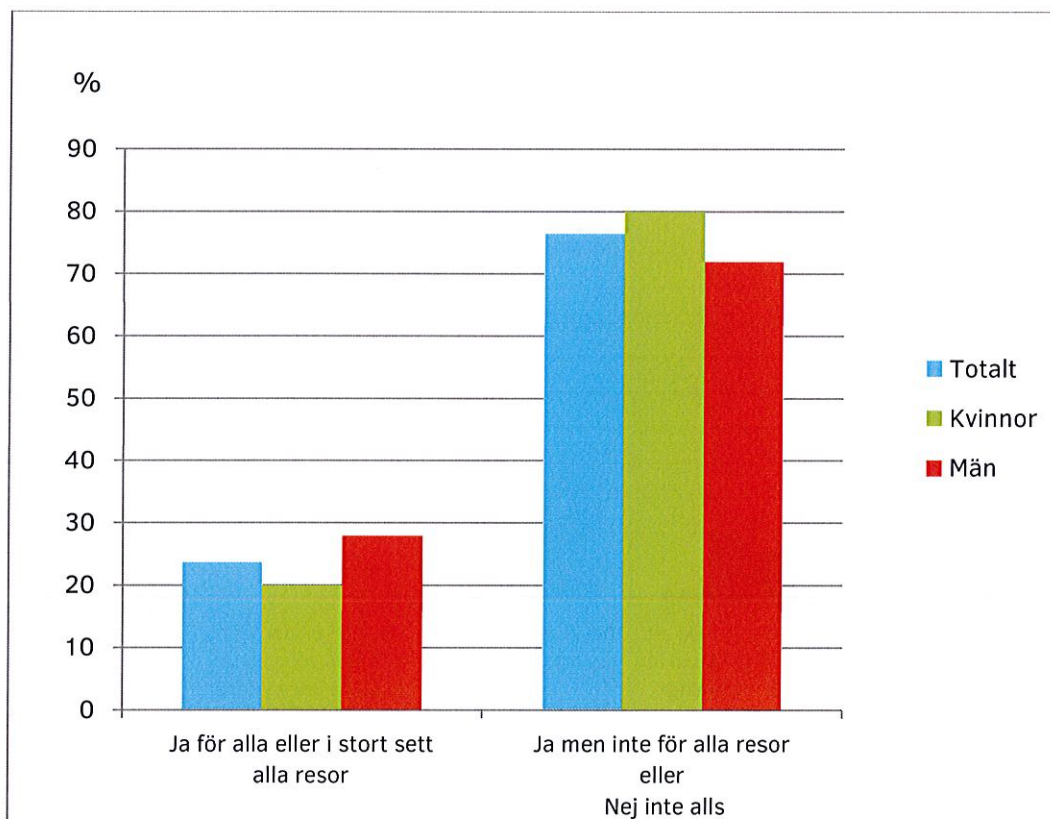

Diagram 6. Svansfrekvens på frågan "Har du begärt ersättning för sträckorna du kört med egen bil i tjänsten?". Av kvinnorna svarar hela 80 procent att de inte begärt ersättning för alla resor eller inte begärt ersättning alls. Motsvarande siffra för männen var 72 procent.

Den vanligaste anledningen till att ersättning inte har begärts är att respondenten menar att det är så få resor att hen inte har brytt sig om det. Andelen män är överrepresenterad i den här gruppen, 91 procent av de män som inte begärt ersättning svarar att de inte gjort det på grund av att det är så få resor.

Den näst vanligaste anledningen till att ersättning inte begärts är att det är krångligt och besvärligt att begära körsättning. 21 procent av respondenterna menar att det är så. Här är det knappt någon skillnad i svarsfrekvens mellan män (22 procent) och kvinnor (21 procent).

14 procent menar att de inte har tid att fylla i blanketten för körsättning. Det är en betydligt större andel kvinnor som har den uppfattningen, 21 procent, jämfört med 6 procent av männen.

Slutligen är det 21 procent av respondenterna som anger "annat skäl" till att de inte begär ersättning. Även i den här gruppen är andelen kvinnor betydligt större, 29 procent, jämfört med 11 procent av männen. Ingen av respondenterna uppgav att deras chef inte tillåter resa med egen bil i tjänsten och att de därför inte begärt ersättning.

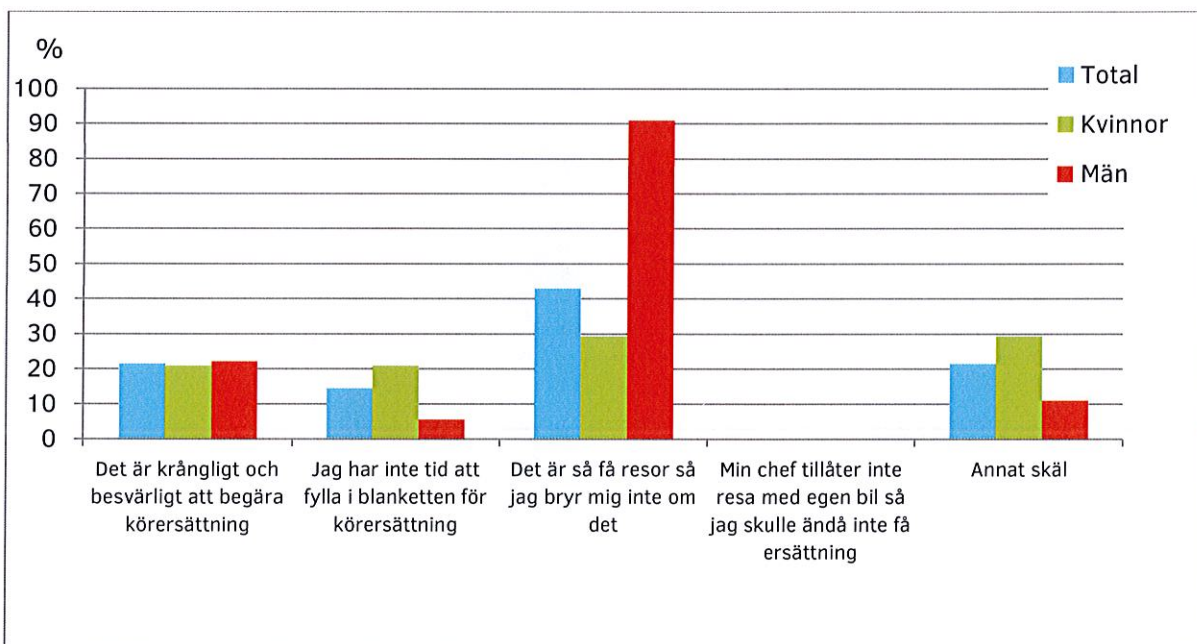

Diagram 7. Skäl till att respondenterna inte har begärt körsättning. Den vanligaste orsaken är att resorna är så få att respondenterna inte brytt sig om det. Fler män än kvinnor har angett detta skäl. 21 procent menar att det är krångligt och besvärligt att begära ersättning och att det är därför det inte har skett. 14 procent totalt har inte tid att fylla i blanketten för körsättning. En betydligt större andel kvinnor än män anger detta skäl. Totalt uppgår 21 procent "annat skäl" till att ersättning inte begärs. Ingen har svarat att det beror på att chefen inte tillåter resa med egen bil.

Hur långt har du kört?

De respondenter som uppgett att de har kört med egen bil i tjänsten ombads uppskatta hur mycket de kör på ett år. Här varierade svaren mellan 5 och 10000 km/år, se diagram 8. Medelvärde hamnade på 767 km/år och medianvärdet på 200 km/år. 35 respondenter har uppskattat att de kör 500 km/år eller mindre. Sju respondenter har uppskattat att de kör 600-1000 km/år. Fem respondenter har uppskattat att de kör 1500-5000 km/år och en respondent uppskattar att hen kör 10 000 km/år. I denna sammanställning finns dock några personalbilar representerade. Reglerna säger att den som har personalbil ska använda denna minst upp till 1000 km/år innan poolbilar används.

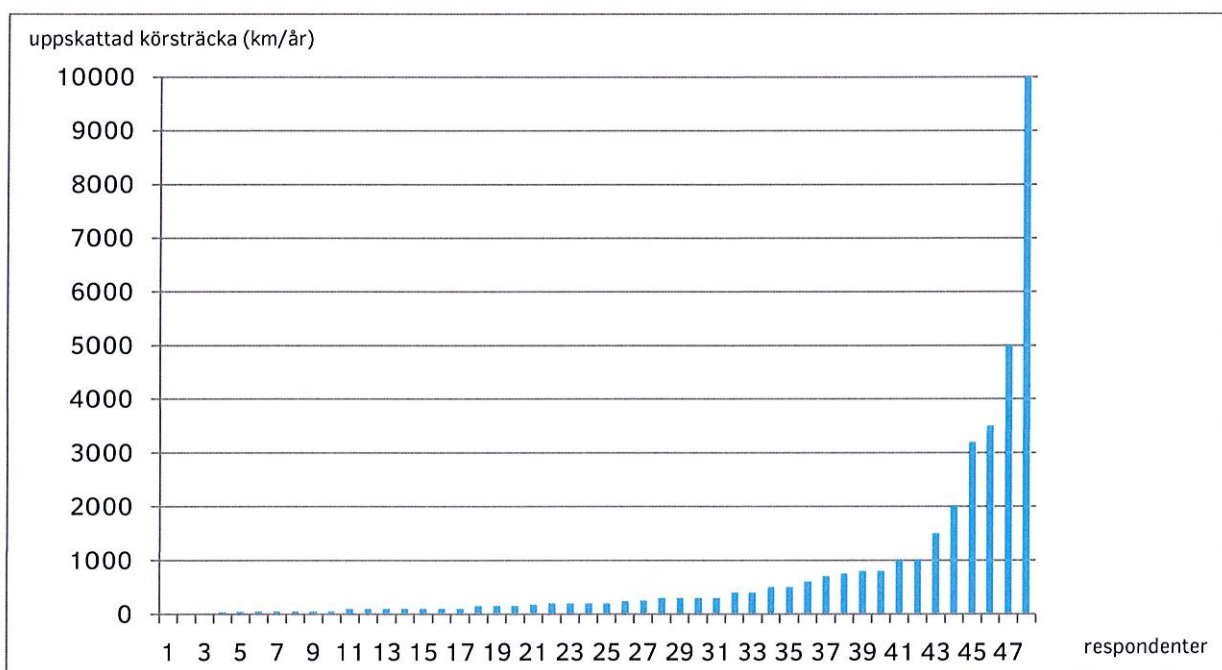

Diagram 8. Uppskattade körsträckor med egen bil i tjänsten. 35 respondenter har uppskattat att de kör 500 km/år eller mindre. Sju respondenter har uppskattat att de kör 600-1000 km/år. Fem respondenter har uppskattat att de kör 1500-5000 km/år och en respondent uppskattar att hen kört 10 000 km/år. Medianvärdet var 200 km/år medan medelvärde var 767 km/år.

Behovet av en cykelpool (fråga 17-19)

När enkäten genomfördes fanns ingen gemensam cykelpool i kommunhuset men arbete pågår för att etablera en sådan i början av 2018. Av de sammanlagt 69 procent som svarade att de skulle använda de gemensamma cyklarna för kortare tjänsteresor om det fanns en cykelpool menade 17 procent att de skulle använda den ofta, 22 procent då och då och 30 procent någon enstaka gång. Kvinnor svarar i lite högre utsträckning än männen att de skulle använda cyklarna ofta (20 procent av kvinnorna jämfört med 14 procent av männen).

31 procent av respondenterna svarar att de inte skulle använda cykelpoolens cyklar. 17 procent av dem som svarat så cyklar till jobbet på egen cykel och använder hellre den även för tjänsteresor. Det är en betydligt större andel män än kvinnor som hellre väljer sin egen cykel, 27 procent jämfört med 12 procent.

14 procent av dem som svarat att det inte är troligt att de skulle använda poolcykel uppger att det beror på att de inte vill riskera att bli våta av svett eller regn och 10 procent svarar att de aldrig cyklar i vanliga fall heller. 59 procent anger "annat skäl" som svar på varför de inte skulle välja att cykla. Här överväger andelen kvinnor, 71 procent, jämfört med 36 procent av männen. Även de som inte velat uppge könstillhörighet anger "annat skäl" som svar på frågan. Ingen har angett att det är på grund av tidsåtgången som cykeln väljs bort.

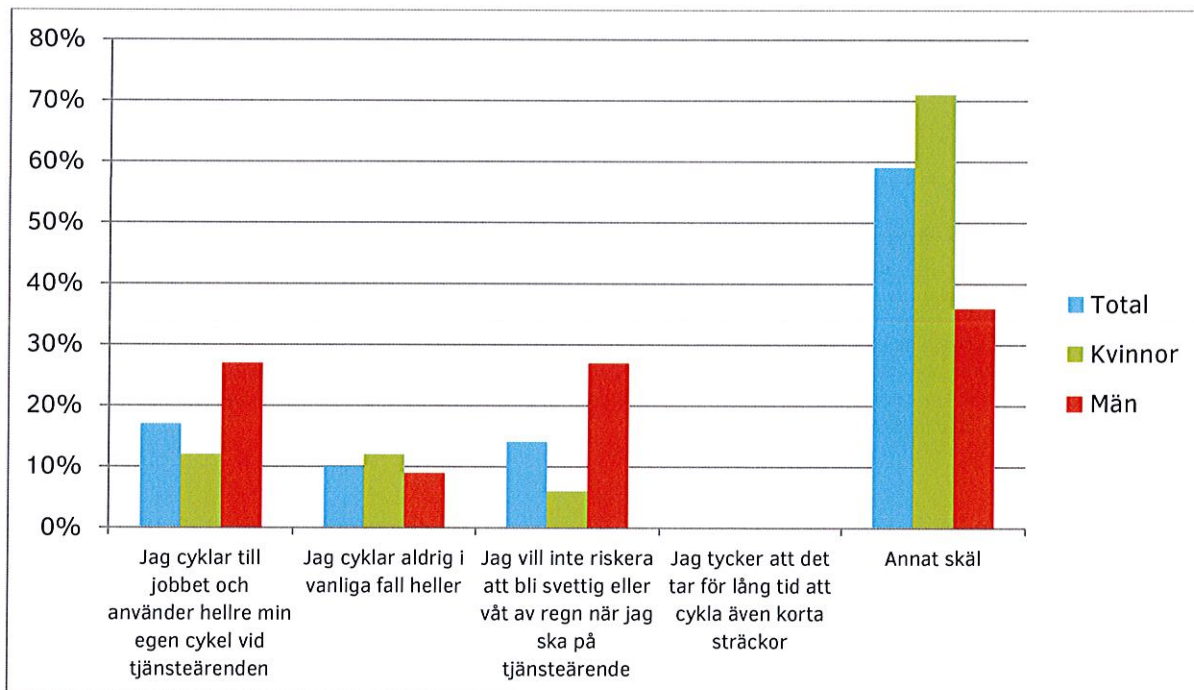

Diagram 9. Diagrammet visar skäl till att respondenterna inte skulle välja att använda cykelpoolen för hela respondentgruppen sammantaget. En relativt stor andel, 17 procent, cyklar till jobbet och väljer hellre den egna cykeln även till tjänsteresor. Tio procent av respondenterna cyklar inte i vanliga fall heller medan 14 procent inte vill bli svettiga eller våta av regn och anger det som skäl. Ingen har svarat att det är av tidsskäl som cykeln inte väljs.

Slutligen fick de som svarat ja på frågan om det är troligt att de skulle använda poolcykel ange vad som är viktigt för att de verkligen ska vilja cykla. Flera alternativ kunde väljas.

Att det finns möjlighet att låna cykelhjälm och att det finns möjlighet att välja elcykel rankas som viktigast, 45 procent av respondenterna har valt dessa alternativ. Däremot tycker en större andel kvinnor att hjälm är viktigt (49 procent jämfört med 38 procent) och en större andel män tycker att elcykel är viktigt (63 procent jämfört med 36 procent), se tabell 1.

På andra plats kommer "annat" (22 procent) med möjlighet att i fritext beskriva vad som behövs. Dessvärre har ingen skrivit in egna svar här. På tredje plats kommer möjligheten att låna reflexväst och att det finns ett servicesystem som innebär att cykeln snabbt blir hämtad och utbytt om den går sönder, 20 procent menade att detta är viktigt.

De respondenter som inte ville uppge könstillhörighet menade att möjligheten att låna cykelhjälm, vattentät cykelväska och tydliga cykelkartor var viktigast och lika viktiga. En mycket lite andel av respondenterna, 1,6 procent (en person) tyckte att det är viktigt att kunna låna lådcykel.

Tabell 1. Rangordning av vad som är viktigt för att respondenterna ska vilja använda cykelpoolen.

Rang- ordning	Total (alla respondenter)	Kvinnor	Män	Vill inte uppge kön
1	Cykelhjälm/ Elcykel	Cykelhjälm	Elcykel	Cykelhjälm/ Cykelväska/ Karta
2	Annat	Elcykel	Cykelhjälm	
3	Reflexväst/ Service	Service/ Annat	Reflexväst/ Annat	
4	Vattentät cykelväska	Reflexväst	Regnkläder/ Vattentät cykelväska/ Service	
5	Regnkläder	Cykelväska		
6	Karta	Regnkläder		
7	Lådcykel	Karta		
8		Lådcykel		

Analys och kommentar: Cykelpoolen beräknas kunna börja användas våren 2018 och bör utvärderas när den varit igång ett tag. Eftersom så många angett "annat skäl" till att de inte vill använda cykelpoolens cyklar bör det vid en sådan utvärdering ställas frågor som kan reda ut vad som döljer sig här.

Det kan finnas flera skäl till att relativt många inte vill använda poolcyklarna:

- säkerhetsskäl - kommunens tjänstepersoner utsätts ibland för hot och då kan bilen vara en säkerhet
- praktiska skäl - om mycket material eller utrustning ska med, kan det vara svårt att få med sig det på en cykel
- personliga skäl - personlig klädsel eller annat kan hindra vissa från att använda cykel
- statusskäl - av vissa ses det inte som särskilt statusfyllt att komma till möten eller andra sammankomster på cykel.

Analys: Eftersom det inte tidigare funnits en gemensam cykelpool krävs insatser för marknadsföring, pepping och kanske även regelbunden påminnelse om att det är möjligt att låna en cykel för kortare tjänsteärenden.

Önskemålen om elcyklar och cykelhjälm har beaktats, liksom tillgång till vattentät cykelväska och reflexväst. Serviceavtal har upprättats för regelbunden översyn av cyklarna och "nödhjälp" vid exempelvis punktering. Cykelkarta finns ännu inte men en sådan ska tas fram i ett annat projekt, Höör som cykelkommun.

Kännedom om resepolicy (fråga 20)

På frågan: " Känner du till Höörs kommuns rese- och mötespolicy?" svarade 72 procent ja och 28 procent nej. 75 procent av kvinnorna, 69 procent av männen och 50 procent av dem som inte vill uppge könstillhörighet svarade att de känner till policyen.

Analys: Alla medarbetare i Höörs kommun bör känna till att policyn finns. Det är chefernas ansvar att uppmärksamma medarbetarna på den och kontrollera efterlevnaden. Detta kan exempelvis ske på APT och i samband med medarbetarsamtal. Så sent som i september 2017 revideras policyn och godkändes på nytt av kommunstyrelsen och är således ett aktuellt dokument.

Könstillhörighet (fråga 21)

Av dem som svarade på enkäten uppgav 60 procent att de är kvinnor, 38 procent att de är män och två procent att de inte vill uppge kön. Ingen svarade "Annat/icke binär".

Diskussion, uppföljning och vidare arbete

Undersökningen visar att det finns några saker som kan förbättras för att underlätta medarbetarnas val av klimatsmarta resor. Framför allt handlar det om att skaffa fler JOJO-kort (vilket har gjorts) och se till att cykelpoolen blir attraktiv och välkänd. För att minska användandet av egen bil i tjänsten krävs att kommunledning och chefer agerar och ser till att rese- och mötespolicyn följs.

De viktigaste utmaningarna utifrån perspektivet fossilbränslefri kommun

Höors kommuns viktigaste utmaningar ur perspektivet fossilbränslefri kommun är att minska användningen av egen bil i tjänsten, att få igång en cykelpool samt att få alla medarbetare att känna sig bekväma med att köra såväl gas- som elbilar. Rese- och mötespolicyn ska följas som det styrande dokument det är. Av de 72 procent som svarade att de kände till policyn hade möjligen någon passerat på att först leta upp den för att sedan kunna svara ja på frågan. Förhoppningsvis fungerade enkäten på så sätt som en medvetandegörare.

Kommunens ledningsgrupp har informerats om enkäten och dess resultat och vid presentationen trycktes särskilt på behovet av att se över användningen av egen bil i tjänsten. Förutom miljöskäl har säkerhetsaspekten framhållits då arbetsgivaren inte har möjlighet att kontrollera skick och säkerhet på enskilda medarbetares privata fordon. Också det faktum att många medarbetare inte begär körersättning lyftes upp. Att få bukt med denna problematik är en ledningsfråga och ansvaret lämnas därför över till ledningsgruppen.

Cykelpoolen kommer att starta under våren 2018. Bokning kommer att ske på samma sätt som för poolbilar och JOJO-kort och förhoppningen är därför att det ska gå smidigt att etablera den. För att öka medvetandet om möjligheten ska cykelpoolen marknadsföra med kampanjer, tävlingar och information på intranätet. Vi kommer också att informera externt om att Höors kommun satsar på cykling för medarbetarna.

Vi ska genomföra informations- och peppingkampanjer för att alla ska kunna och vilja tanka gas eftersom Höors kommun kommer att skaffa allt fler gasfordon. En film om gastankning ska produceras under våren 2018. Denna ska göras tillgänglig på intranätet och kommer att vara en del i utbildningen om gastankning. Efter hand som nya gasfordon levereras och ska börja användas kommer berörda medarbetare att erbjudas utbildning och information i den utsträckning och form som passar dem bäst.

Vi behöver också marknadsföra både el- och gasfordon i allmänhet så att all känner sig säkra på hur de fungerar och inte är oroliga när de ska ge sig ut.

Det är viktigt att alla känner till att det finns JOJO-kort att låna och hur det går till. Det finns ett behov av fler periodkort och detta har åtgärdats i december 2017 genom att ytterligare två årsperiodkort har köpts in. Det finns också möjlighet att låna Flexkort som innebär att biljetter köps mot faktura.

De tydligaste skillnaderna mellan kvinnors och mäns resvanor

Enkätsvaren visar att det finns skillnader i kvinnors och mäns resvanor. De tydligaste skillnaderna är att:

- Män använder poolbilar oftare än kvinnor
- Männerna i högre grad än kvinnorna svarar att bokningssättet för poolbilar är besvärligt och att det inte brukar finnas poolbilar när det behövs.
- Enbart kvinnor har svarat att de hellre väljer andra färdssätt än poolbil.
- Fler kvinnor än män har lånat JOJO-kort för att resa med Skånetrafiken.
- Fler män än kvinnor har svarat att de någon gång under 2017 använt sin egen bil i tjänsten.
- Av kvinnorna svarar hela 80 procent att de inte begärt ersättning för alla resor eller inte begärt ersättning alls när de använt egen bil i tjänsten. Motsvarande siffra för männen var 72 procent.

Det är viktigt att analysera om det finns en generell skillnad mellan mäns och kvinnors typ av arbetsuppgifter och om dessa i så fall påverkar resmönstret och bidrar till att kvinnors och mäns resmönster skiljer sig åt, eller om det finns andra orsaker. Det har dock inte varit möjligt att göra den analysen inom ramen för Fossilbränslefria kommuner.

Återigen finns dock skäl att lyfta fram mötes- och resepolycyn. Det är resans art och avstånd som ska styra vilket färdmedel som ska användas. Det kan vara viktigt att se över rutiner och "kulturer" på olika håll i organisationen så att det inte är dessa som styr vilka färdssätt som väljs. Det är chefernas uppgift att se till att detta sker.

Uppföljning och vidare arbete

Samtliga medarbetare i Höörs kommun har i januari 2018 informerats om enkäten och dess resultat via intranätet. I samband med att resultatet publicerades gjordes också reklam för mötes- och resepolycyn och om var den kan hittas. Delar av målgruppen för enkäten har även fått muntlig information om resultatet.

Om enkätundersökningen upprepas kan det vara intressant att lägga till fler svarsalternativ på de frågor där många har svarat "annat skäl" eller motsvarande, för att bättre kunna ringa in hur situationen ser ut. Det är också relevant att fråga om respondenten har körkort eller har tillgång till personalbil. I denna enkätundersökning ställdes heller inte frågor om hur längre resor (till exempelvis Stockholm, norra Sverige eller utomlands) görs, vilket kan vara relevant. I nuläget valdes dock dessa frågor bort eftersom dessa resor är relativt få och att det går att få ut tillförlitlig statistik på vilka resor som gjorts. Vid en eventuell framtida upprepning av studien kan även frågor om resfria möten ställas.

Rapporten har tagits fram inom ramen för projektet *Fossilbränslefria kommuner i norra Skåne* som delfinansieras av europeiska regionala utvecklingsfonden.

**EUROPEISKA
UNIONEN**
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

